

Docentenhandleiding

DROMENLAND

Inleiding

Doelgroep

Kleuters verkennen en ontdekken de wereld om zich heen door middel van spel. Door samen met de muzikant mee te gaan in de fantasie van dromenland ervaren zij verschillende sferen en stemmingen die live muziek kan oproepen. Zij reageren hierop in spel en beweging. Ze gaan op speelse wijze om met allerlei muzikale aspecten en ontdekken daarbij hun eigen muzikale mogelijkheden.

Doelstelling

De leerlingen ervaren de sfeer van live muziek met de klankmogelijkheden van het instrument van de muzikant en ontdekken hun eigen muzikale mogelijkheden.

Inhoud

Het project bestaat uit drie lessen voorafgaand aan het bezoek van de muzikant. Het wordt afgesloten met een droomfeest in de speelzaal van de eigen school onder leiding van de eigen leerkracht samen met de muzikant. Deze lessen zijn ontwikkeld door Kunst Centraal

De leerkracht bereidt de kinderen voor op het afsluitende droomfeest met de muzikant door de liedjes aan te leren, de leerlingen te laten tekenen en bewegen op muziek met verschillende sferen en ze zelf met instrumenten een wekker na te laten bootsen. Ze spelen op instrumenten bij enge, blijde, droevige en rare dromen. Bij het droomfeest horen een versierde speelzaal met sterren, een maan e.d., kussens langs de kant en kinderen in pyjama met knuffels verhogen de droomsfeer tijdens het droomfeest met de muzikant.

Lessenoverzicht

Les	Korte inhoud van de les	Vorbereiding	Nodig
Les 1: Slapen en wakker worden	De leerlingen onderscheiden verschillende klanken en brengen die onder woorden. De leerlingen reageren in beweging op langzame en snellere muziek. De leerlingen kunnen het liedje 'Word wakker' zelfstandig zingen.	Zet cd-speler en cd klaar.	speelzaal, cd-speler, liedje 'Word wakker' cd: track 1 t/m 5
Les 2: Dromen	De leerlingen ervaren dat muziek verschillende sferen kan oproepen en reageren hierop in beweging, door te tekenen op de muziek en door zelf muziek te maken op instrumenten vanuit een muzikale tegenstelling. Ze kunnen het liedje 'Rare dromen' met de leerkracht meezingen en tekstvariaties toepassen.	Zet cd-speler en cd klaar. Leg de tekenmaterialen en de instrumenten klaar.	cd-speler, tekenpapier, kleurpotloden, alle muziekinstrumenten
Les 3: In actie!	De leerlingen leren regelmatig tikken in wisselend tempo, ze bewegen in de maat op de muziek met verschillende lichaamsdelen en kunnen het liedje 'Mijn knuf is weg' zingen.	Zorg voor een mechanische wekker en verstop die ergens in het klaslokaal. Zet/leg de rest van de benodigde materialen klaar, inclusief cd-speler en cd.	mechanische wekker met luide tik, ieder kind een paar ritmestokjes (stukjes rondhout à 30 cm), muziekinstrumenten (rasp/ratel, klankstaaf, triangel), oefenklok, cd-speler cd: track 11 t/m 14
Het droomfeest met de muzikant	Zie betreffend onderdeel		Zie betreffend onderdeel

Les 1 Slapen en wakker worden

doel:

De leerlingen onderscheiden verschillende klanken en brengen die onder woorden.

De leerlingen reageren in beweging op langzame en snellere muziek.

De leerlingen kunnen het liedje 'Word wakker' zelfstandig zingen.

duur:

25 minuten

nodig:

speelzaal, cd-speler, liedje 'Word wakker'

cd: track 1 t/m 5

Inleiding

1. Luisteren naar de stilte

De kinderen liggen verspreid door het speellokaal te 'slapen'. Om de sfeer te verhogen kunt u de gordijnen dichtdoen en de muziek van het speeldoosje laten horen (**track 1**). Zeg daarna heel rustig en zacht: *Doe allemaal je ogen dicht. Het wordt nu heel stil. Luister eens naar jezelf. Kun je je adem horen? En je slikken? Luister goed naar alles om je heen. Wat hoor je? In de speelzaal? Op de gang? Buiten? Onthoud wat je hoort. Straks mag je het vertellen.*

Na ongeveer een half minuutje luisteren vertellen de kinderen wat ze hebben gehoord. Ze hebben dezelfde, maar ook verschillende dingen gehoord. Hoe zou dat komen? Praat met elkaar over goed luisteren. Hoe doe je dat? Ogen dicht, oren open en heel stil zijn.

Kern

2. Reageren op signaal

Laat rustige droommuziek (**track 2**) horen.

Wanneer ze tussendoor een 'raar' geluid horen (gemaakt door de leerkracht b.v. op een rasp), gaan ze even liggen woelen, dan draaien ze zich om, gaan in een andere houding liggen en slapen weer door. Als de muziek stopt (langzaam wegdraaien) ontwaakt iedereen heel langzaam. Geef suggesties: eerst worden je vingers wakker, dan je handen, nu je armen en voel eens of je voeten al wakker zijn, enz.

3. Liedje leren

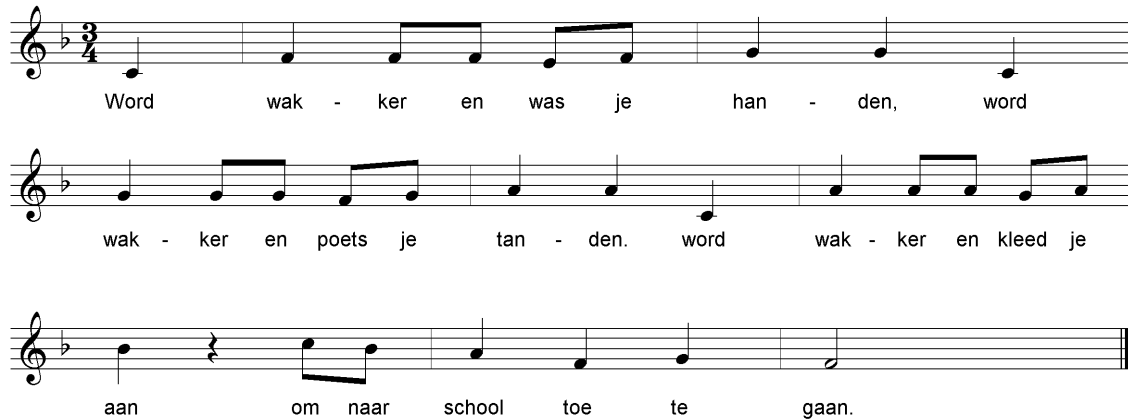
Zing het lied 'Word wakker' (**track 3**). Naar aanleiding van het lied volgt een gesprek over wakker worden. Hoe gaat dat? Word je uit jezelf wakker of moet je moeder je komen wekken? Spring je meteen uit je bed, of vind je het prettig nog even te blijven liggen? Droom je veel? Als je gedroomd hebt, word je dan anders wakker? Zing het lied nog een paar keer, waarbij de kinderen de bewegingen bij de tekst meedoen (handen wassen, tanden poetsen, aankleden). De kinderen zingen het lied daarna mee. Dit kan eerst in de vorm van wisselzang.

- leerkracht zingt: 'Word wakker'
- kinderen zingen: 'en was je handen'
- leerkracht zingt: 'word wakker'

- kinderen zingen: 'en poets je tanden'
- leerkracht zingt: 'word wakker'
- kinderen zingen: 'en kleed je aan'
- samen: 'om naar school toe te gaan'

Word wakker

Baukje Vellekoop

Word wak - ker en was je han - den, word
wak - ker en poets je tan - den. word wak - ker en kleed je
aan om naar school toe te gaan.

Slot

4. Langzaam en snel

Slapen – wakker worden – uitrekken – in beweging komen – wassen – tanden poetsen – aankleden – ontbijten – naar school gaan: al deze handelingen doen de kinderen op muziek. Eerst langzaam op gang komen op slow motion muziek (**track 4**) dan sneller vanaf wassen en tanden poetsen, omdat je anders te laat komt (**track 5**).

Les 2 Dromen

Doel

De leerlingen ervaren dat muziek verschillende sferen kan oproepen en reageren hierop in beweging, door te tekenen op de muziek en door zelf muziek te maken op instrumenten vanuit een muzikale tegenstelling. Ze kunnen het liedje 'Rare dromen' met de leerkracht meezingen en tekstvariaties toepassen.

Duur

30 minuten

Nodig

cd-speler, tekenpapier, kleurpotloden, alle muziekinstrumenten. cd: track 6 t/m 10

Inleiding

1. Rare dromen

Zing het liedje 'Dingen die ik droom' (**track 6**). Vraag de kinderen naar welke rare dingen er in het liedje gebeuren. Laat de kinderen bewegen als fladderende tijgers en springende olifanten. Hoe ziet dat eruit? Zing het liedje nog een paar keer, waarbij de kinderen de tekst uitbeelden. Houd vervolgens een gesprekje over 'rare dromen'. Wie heeft er wel eens een rare droom gehad? Wat gebeurde er dan voor raars in die droom?

Kern

2. Teken en bij droommuziek

De kinderen krijgen een tekenblad en vouwen dat allemaal tegelijk naar het voorbeeld van de leerkracht in vieren. Vertel ze dat ze vier stukjes muziek krijgen te horen (**track 7 t/m 10**). Elk stukje hoort bij een andere droom. Kun je horen of het een fijne droom is, of een enge, of een verdrietige? Doe je ogen maar even dicht en luister naar de muziek. Als je een droom 'hebt' doe je je ogen open en teken je die droom in een van de hokjes. Stopt de muziek, dan stopt ook de tekening. Als die nog niet klaar is, mag je hem straks afmaken. Bespreek na elk stukje muziek wat ze gedroomd en getekend hebben.

3. Bewegen op droommuziek

Dezelfde muziekfragmenten (**track 7 t/m 10**) worden nu gebruikt bij het uitbeelden van de dromen in beweging. Ieder kind kan zijn eigen dromen in beweging laten zien. Een andere mogelijkheid is dat u een keuze uit de getekende dromen maakt. Die zijn dan aanleiding om uit te beelden op de muziek.

4. Spelen op instrumenten

In de kring. Kies twee tekeningen uit die staan voor verschillende dromen, bijvoorbeeld een enge en een blijde, en hang die op. Vraag de kinderen een geluid te maken (met je stem of met je lichaam), dat past bij de enge droom. Wijs de tekening aan. De kinderen maken dat geluid zolang de tekening wordt aangewezen. Dan een blij geluid bij de blijde tekening en wissel vervolgens beide af. Zet alle muziekinstrumenten in het midden van de kring. Laat de kinderen de instrumenten indelen in instrumenten die 'enge geluiden' kunnen maken en instrumenten 'die blijde geluiden' kunnen maken. Deel vervolgens de instrumenten uit, zodat iedereen er een heeft. Wijs vervolgens afwisselend de tekeningen aan. De kinderen reageren met 'blijde muziek' en 'enge muziek'.

Slot

5. Liedje zingen

Leer de kinderen het liedje 'Dingen die ik droom' aan volgens de weggeefmethode. Zing zelf eerst het liedje een paar keer en laat de kinderen luisteren. Stel vragen n.a.v. de tekst (wat voor rare dingen gebeuren er, welke dieren komen erin voor). Zing vervolgens het grootste deel van het liedje en laat de kinderen voor de hand liggende stukjes invullen:

leerkracht zingt: *Als ik in mijn bed lig dan gebeuren ...*

kinderen zingen: *rare dingen*

leerkracht zingt: *tijgers fladd'ren in het rond en ...*

kinderen zingen: *olifanten springen*

leerkracht zingt: *'s Avonds doe 'k mijn ogen ...*

kinderen zingen: *dicht*

leerkracht zingt: *en 's morgens doe 'k ze ...*

kinderen zingen: *open*

leerkracht zingt: *dingen die ik droom die wil ik ...*

kinderen zingen: *in een winkel kopen*

Herhaal het liedje een paar keer en laat steeds grotere stukken weg die de kinderen dan zingen. Als de kinderen het liedje kennen, kunnen ze andere rare dingen noemen op de plaats van 'Tijgers fladd'ren in het rond' en andere wezens of voorwerpen die springen (i.p.v. olifanten). Vanwege het rijmschema is het handig om 'springen' te laten staan.

Dingen die ik droom

Van Bommel/Whitmore

The musical score is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. It consists of four staves of music with lyrics underneath. The first staff has a D chord above the first measure and an A chord above the last measure. The second staff has an A chord above the first measure and a D chord above the last measure. The third staff has a G chord above the first measure, a D chord above the second measure, and a B7 chord above the third measure. The fourth staff has an Em7 chord above the first measure, an A7 chord above the second measure, and a D chord above the last measure. The lyrics are: 'Als ik in mijn bed lig, dan ge - beu - ren ra - re din - gen: tij - gers flad - d'ren in het rond en o - li - fan - ten sprin - gen. 's a - vonds doe'k mijn o - gen dicht en 's mor - gens doe'k ze o - pen. Din - gen die ik droom, die wil ik in een win - kel ko - pen

Extra suggestie (cd track 13 en 14)

Het prentenboek 'Er ligt een krokodil onder mijn bed' van Ingrid en Dieter Schubert voorlezen en bekijken. Een gesprekje houden over bang zijn voor enge dingen onder je bed. Het liedje 'De krokodil' zingen met aangepaste tekst, of het liedje 'Er ligt een krokodil onder mijn bed'.

De krokodil

Nico Smit
(tekst aangepast)

De kro - ko - dil ligt in m'n ka - mer,
de kro - ko - dil ligt on - der m'n bed.
De kro - ko - dil komt steeds een beet - je na - der
en Hap! Au! bijt - ie in m'n bil.

The musical score for 'De krokodil' is written in treble clef, key of D major (two sharps), and 2/4 time. It consists of four staves of music with lyrics underneath. The first two staves end with a fermata. The third staff ends with a fermata. The fourth staff ends with a double bar line and a repeat sign.

Er ligt een krokodil

Nico Smit/ Marga Zwirs

Er ligt een kro - ko - dil ver - stopt in on - ze flat.
1. Hij zit on - der de trap - pen, want ik zie zijn staart nog net
2. Hij schui - felt door de gang en zit soms u - ren op't toi - let.
Er ligt een kro - ko - dil ver - stopt in on - ze flat.
1. Ik zag zijn o - gen glin - ste - ren van - nacht on - der mijn bed.
2. Ik weet het bij - na ze - ker, de W C is steeds be - zet.

The musical score for 'Er ligt een krokodil' is written in treble clef, key of B minor (two flats), and 6/8 time. It consists of four staves of music with lyrics underneath. The first and third staves end with a fermata. The second and fourth staves have two verses of lyrics each. The fourth staff ends with a double bar line and a repeat sign.

Les 3 In actie!

Doel

De leerlingen leren regelmatig tikken in verschillende tempi, ze bewegen in de maat op de muziek met verschillende lichaamsdelen en kunnen het liedje 'Mijn knuf is weg' zingen.

Duur

30 minuten

Nodig

mechanische wekker met luide tik, ieder kind een paar ritmestokjes (stukjes rondhout à 30 cm), muziekinstrumenten (rasp/ratel, klankstaaf, triangel), oefenklok, cd-speler cd: track 11 t/m 14

Inleiding

1. Waar is de wekker?

Verstop ergens in de klas een mechanische wekker, die een duidelijk getik laat horen. Een kind gaat tijdens het verstoppen even op de gang. Dit kind moet proberen in een doodstille klas deze wekker op te sporen, door op het tikgeluid af te gaan. Een aantal keer herhalen met andere speurders.

Variatie: alle kinderen zitten met hun hoofd onder hun armen en zien niets, wanneer één kind de wekker verstoppt. Wanneer dat kind weer terug is op zijn plaats, mag iedereen weer kijken. Ze luisteren doodstil en wijzen naar de plek waar ze denken dat de wekker is. Klopt het?

Kern

2. De wekker nabootsen op instrumenten

Deel de stokjes uit. Ieder kind krijgt er twee. Ga met elkaar een tikkende wekker nadoen.

- a. Eerst tikt hij langzaam en regelmatig. Geef op de claves rustig de regelmatige tikken aan. De kinderen proberen gelijk mee te tikken. Laat maar horen. Allemaal tegelijk en even snel.
- b. Zet de oefenklok op 7 uur. Op uw teken slaat een kind 7x op een klankstaaf. Iedereen telt mee. Het is zeven uur!
- c. Dan gaat de wekker af. Een kind tikt in de hoek van een triangel snel heen en weer. Laat maar horen.
- d. Daarna is het stil. De wekker moet opnieuw opgewonden worden. Eén kind imiteert dat met een rasp, ratel of cabasa.
- e. Dan begint de wekker weer regelmatig te tikken (daar gaan alle stokjes weer). Kies een ander uur waarop de wekker op hol slaat en andere kinderen die het slaan van de uren (klankstaaf), de alarmbel (triangel), en het opwinden van de wekker (rasp) laten horen. Ook het tempo van het tikken kan sneller of langzamer ingezet worden.

3. Liedje leren

Iedereen is wakker. De kinderen pakken allemaal hun knuffel en leggen die in het midden van de kring. Praat met de kinderen even over hun knuffel. *Wie slaapt er met een knuffel? Hoe heet hij? Mag hij overal mee naar toe? Wie is zijn knuffel wel eens kwijt geweest? Wie hielp je dan met zoeken? Heb*

je hem teruggevonden? Waar lag hij dan? Zing het eerste couplet van het liedje 'Mijn knuf is weg'. Pak ondertussen een knuffel en verstop die tijdens het zingen. Vraag als het lied uit is aan een kind om hem weer op te halen. Zing overdreven zachtjes (fluisterzang) en vraag de kinderen om ook heel stil te zijn. Herhaal dit een paar keer.

Doe het ook eens op de manier van 'zakdoekje leggen': zing het lied terwijl de kinderen in de kring de ogen dicht houden. Aan het eind van het lied ligt de knuffel achter een kind. Dit kind pakt de knuffel op en brengt hem naar het kind van wie die is (niet rennen, niet tikken, maar zachtjes lopen). Dan doet iedereen de ogen weer dicht. Zet het lied in, het nieuwe kind kiest een andere knuffel en legt die achter de vermoedelijke eigenaar neer, enz.

Dit is een manier om het liedje vaak achter elkaar te kunnen zingen, waardoor het blijft hangen.

Mijn knuf is weg

t/m Lieuwe Noordam

Mijn knuf-fel-tje is weg-ge-lo-pen, hij is zacht-jes weg-ge-gaan.
Mijn knuf-fel-tje is weg-ge-lo-pen, heel hard is hij weg-ge-gaan.

Is hij uit het huis ge-slo-pen, is hij met de bus ge-gaan?
Is hij in een hoek ge-kro-pen, is hij naar Pa-rijs ge-gaan?

Dag me-vrouw, hebt u mis-schien mijn knuf-fel ook zien lo-pen?

Dag me-neer, hebt u mis-schien mijn knuf-fel ook ge-zien?

Slot

4. Ochtendgymnastiek

In een kring. Laat de muziek voor de ochtendgymnastiek horen ([track 14](#)). De kinderen maken allerlei bewegingen met hun knuffels (springen, draaien, omhoog en naar beneden).

Daarna gaan de knuffels aan de kant. Doe allerlei ochtendgymnastiekoefeningen met elkaar. Alle spieren moeten losgemaakt worden. Maak zelf een begin, waarbij de kinderen de bewegingen meteen (in de maat) meedoen. Oefeningen zittend op de grond afwisselen met staand, rekoefeningen, benen afwisselen met armen, springen afwisselen met lopen op de plaats, enz. Laat de kinderen vervolgens zelf de bewegingen bedenken. (armen, benen, romp, schouders, hoofd) Steeds doet één kind een beweging voor, de rest doet die na. Herhalen.

Nu met het liedje Ochtendgymnastiek erbij (track 12).

- Tijdens het intro - rekken en alles losschudden
- Tijdens het couplet - op de grond zitten en luisteren (later meezingen)
- Tijdens het tussenspel - opspringen en weer gaat rekken en strekken
- Tijdens het instrumentale deel - zelf bewegingen bedenken op de muziek; de leerkracht of een kind doet een oefening voor, de rest doet die na;
- Tijdens het coda - lekker uitblazen

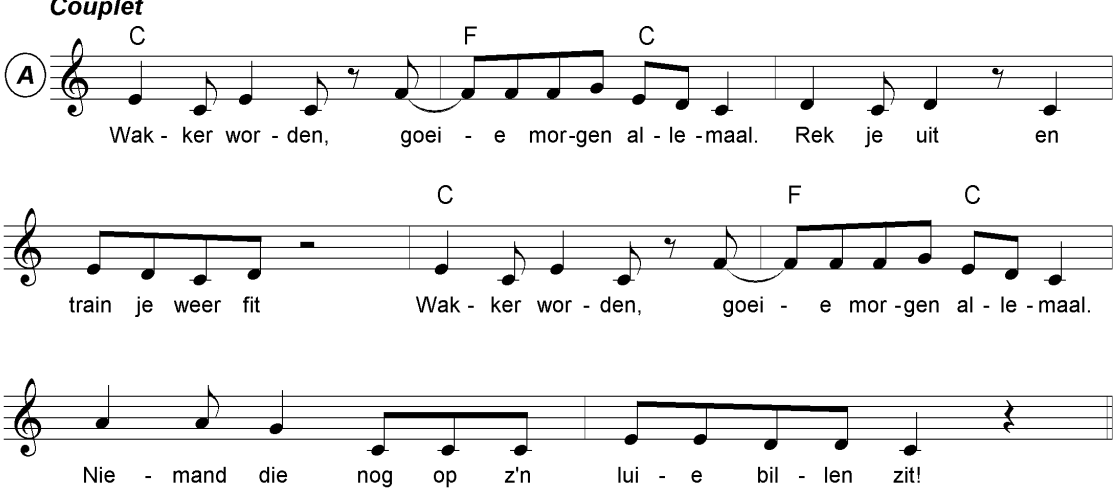
Zo, nu is iedereen goed wakker en is het dromen voorbij.

Ochtendgymnastiek

Intro Geeske Nijdam

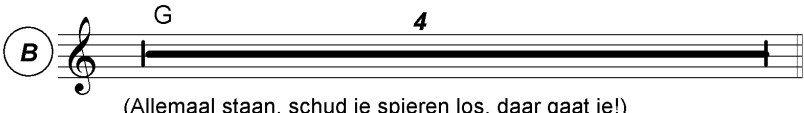

Couplet

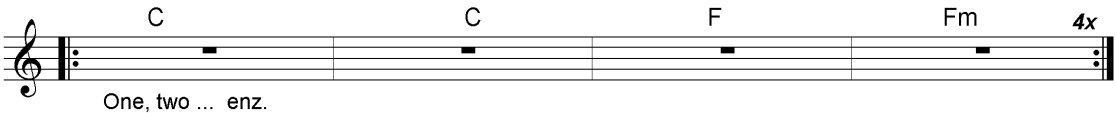

Wak - ker wor - den, goei - e mor - gen al - le - maal. Rek je uit en
train je weer fit Wak - ker wor - den, goei - e mor - gen al - le - maal.
Nie - mand die nog op z'n lui - e bil - len zit!

Instrumentaal

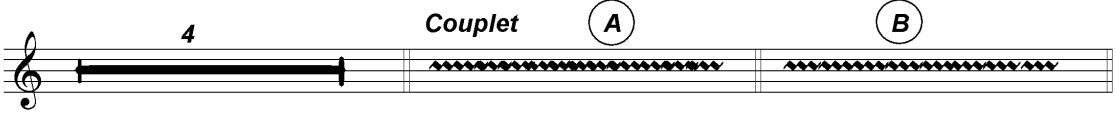

(Allemaal staan, schud je spieren los, daar gaat ie!)

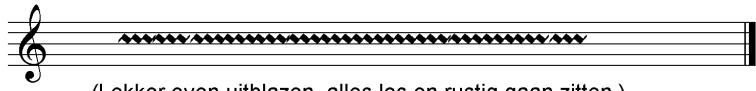

One, two ... enz.

Couplet A B

Coda

(Lekker even uitblazen, alles los en rustig gaan zitten.)

Het droomfeest met de muzikant

Let op: U, als leerkracht, houdt zelf de leiding tijdens het droomfeest. Het droomfeest met de muzikant kan alleen plaatsvinden als de kinderen goed zijn voorbereid!

Vorbereiding van het droomfeest

- . Leg overal kussens langs de kant in de speelzaal waarop de kinderen kunnen 'dromen', of laat ze allemaal een eigen kussen meenemen
- . Doe de gordijnen dicht en demp indien mogelijk het licht
- . Leg de ritmestokjes klaar (2 per kind)
- . Zet de muziekinstrumenten klaar
- . Versier de speelzaal met sterren, maan, droomfiguren
- . Blaas een ballon op voor de ballonnendans
- . Zorg voor een groot laken/doek (één of meer) voor de ballonnendans
- . Kinderen nemen pyjama's, sloffen, knuffels en een kussen mee op de dag van het droomfeest
- . Ochtendjas voor de leerkracht (en sloffen of slippers)
- . De muzikale activiteiten uit de drie lessen van dit lesboekje zijn aan de orde geweest. De kinderen kennen de liedjes.
- . Dromen van de kinderen uit de voorbereidende lessen met verschillende sfeer (blij, eng, verdrietig, raar/gek), of zelf verzonnen droomverhaaltjes met verschillende sfeer meenemen en bij de hand houden.
- . cd-speler en cd met liedje 'Ochtendgymnastiek' klaarzetten

Programma van het Droomfeest

1. *Achtergrondmuziek* (droomsfeer) terwijl de kinderen in pyjama de speelzaal binnenkomen en op de kussens gaan liggen.

2. *Intro*: de leerkracht stelt de muzikant voor. Dan gaat de muzikant (andere) droommuziek spelen. De kinderen luisteren stil op de kussens met hun ogen dicht. De leerkracht maakt af en toe een geluid tussendoor op de rasp. Als de kinderen dit horen, gapen ze even en draaien zich om.

3. *Liedje 'Dingen die ik droom'*

De leerkracht zingt samen met de kinderen het liedje, de muzikant speelt mee op zijn instrument.

4. *Droom laten klinken*

De leerkracht deelt de kinderen in groepjes in. De groepjes gaan om de beurt met de muzikant 'droommuziek' maken, terwijl de overige kinderen luisteren. De leerkracht kiest verschillende dromen uit de voorbereidende lessen, of fantaseert ter plekke situaties met een verschillende sfeer. Bijvoorbeeld een enge droom en een blij sprookjesachtige droom of een gekke droom en een verdrietige droom. Zet de muziekinstrumenten in het midden van de kring. Om de beurt kiezen de groepjes passende instrumenten uit waarop ze mee gaan spelen met de muzikant. Ze reageren op het verhaal van de leerkracht en de muziek van de muzikant. Eventueel kunnen steeds een paar kinderen het verhaal uitbeelden, terwijl het verteld wordt (alleen als het niet te druk wordt).

5. *Slow motion*

De kinderen zijn nog in een droomtoestand. In slow motion bewegen ze zich op de muziek van de muzikant door de ruimte, alsof ze zweven op de maan. Aan het eind zitten ze in een grote kring.

6. *De ballonnendans*

Spreid een groot laken uit over de vloer. Alle kinderen gaan er omheen staan en pakken vervolgens het laken vast. De leerkracht legt de opgeblazen ballon erop. De muzikant gaat vervolgens muziek spelen. De kinderen bewegen het laken mee op de muziek. Stopt de muziek, dan houden ze het laken stil. Klinkt er weer muziek, dan bewegen ze het laken met de muziek mee. De muzikant speelt in verschillende tempi. De kunst is de ballon op het laken te houden.

(TIP: Gebruik bij een grote groep meerdere lakens met een ballon.)

7. *De wekker*

Deel de stokjes uit. De kinderen gaan het regelmatige tikken van de wekker laten horen (in de maat spelen). De muzikant speelt in de maat mee. Een kind mag het uur aangeven op de oefenklok. Een kind mag op een klankstaaf het uur aangeven. Dan gaat de wekker af (een kind rammelt in de hoek van een triangel). De wekker wordt weer opgewonden (een kind op rasp of cabasa) en het tikken begint weer (allemaal op de stokjes). Herhaal dit een paar keer met steeds een ander uur en wissel de kinderen op triangel, klankstaaf en rasp.

8. *Liedje 'M'n knuf is weg'*

De wekker is gegaan. Iedereen is wakker. Even rekken en strekken. *Maar wat is dat nu? Waar is mijn knuffel gebleven? Ik had hem nog toen ik ging slapen en nu is hij weg.* De muzikant speelt, de kinderen lopen zoekend door de ruimte en staan stil als de muziek stopt. Klinkt de muziek weer, dan zoeken ze verder. De muzikant laat verschillende muziek horen: zachte, sluipende muziek en snelle renmuziek. De kinderen reageren in beweging. Zing daarna met elkaar het liedje 'M'n knuf is weg' en doe het spel zoals in les 3. De muzikant speelt mee. Zing en speel het eerste couplet zacht, het tweede couplet harder.

9. Ochtendgymnastiek

De knuffels zijn terecht. Alle kinderen pakken hun eigen knuffel. Zing met elkaar het liedje 'Ochtendgymnastiek'. Doe dit met de cd, omdat de beat noodzakelijk is om de bewegingen in de maat te kunnen uitvoeren. De muzikant speelt mee met de cd en improviseert een tussenspel. De kinderen laten eerst hun knuffel bewegen op de muziek. Daarna maken gaan ze zelf aan de ochtendgymnastiek. De leerkracht doet een oefening voor, de kinderen doet die mee. Laat ook eens een kind een beweging voordoen. De rest volgt.

10. Optocht

Het feest kan afgesloten worden met een muzikale optocht door (een gedeelte van) de school. Alle kinderen lopen met een instrument (de stokjes kunnen ook ingezet worden) achter de muzikant aan, een grote pyjamaoptocht.

Bijlage: inhoudsopgave cd

1. speeldoosje (uit methode Muziek)
2. rustige droommuziek (uit Peuters dansen, Nevofoon)
3. liedje Word wakker! (uit Kleuter-wijs)
4. slow motion muziek (uit Dansspetters)
5. snellere muziek (uit Dansspetters)
6. liedje Dingen die ik droom (Muziekatelier Amsterdam), zonder zang
7. droommuziek 1 (vredig): Ochtendgloren uit Peer Gynt (Grieg)
8. droommuziek 2 (nachtmerrie): Nacht op de kale berg (Moussorgsky)
9. droommuziek 3 (sprookje): Dans van de suikerfee uit De Notenkraker (Tsjajkovsky)
10. droommuziek 4 ((verdrietig): Air (J.S. Bach)
11. liedje Mijn knuf is zoek (uit Moet je doen)
12. liedje Ochtendgymnastiek (uit Een jaar vol muziek: Geeske Nijdam)
13. liedje Ochtendgymnastiek (instrumentale versie)
14. extra: muziek bij ochtendgymnastiek (uit Peuters dansen, Nevofoon)
15. extra: liedje De krokodil (uit Eigen-wijs)
16. extra: liedje Er ligt een krokodil onder mijn bed (uit Klankkleur)